

Tirsdag ettermiddag ble TV-tårnet i hovedstaden Kyiv angrepet. CARLOS BARRIA / Reuters

Dette skjedde på krigens 6. dag

Maria T. Pettrém

Tirsdag gikk krigen i Ukraina inn i sitt sjette døgn.

Her er en oppsummering av dagens viktigste hendelser:

1. Angrep flere steder i landet.

En rekke ukrainske byer var under angrep tirsdag.

Tirsdag ettermiddag ble TV-tårnet i hovedstaden Kyiv angrepet. Ifølge lokale medier ble minst fem drept og minst fem såret i angrepet.

Holocaust-minnesteområdet Babyn Jar rett i nærheten – et sted der mer enn 33.000 jøder ble massakrert under andre verdenskrig – skal også være rammet.

Et par timer tidligere hadde russiske myndigheter advart om at de om kort tid ville slå til mot ukrainske etterretningsbygg i sentrum av Kyiv. De ba samtidig sivile om å evakuere.

Samtidig ble Ukrainas nest største by Kharkiv utsatt for stadig kraftigere angrep.

Både Kharkiv-regionens administrasjonsbygg og Operahuset i byen ble angrepet tirsdag morgen i 8-tiden.

Administrasjonsbygget ligger på landets største torg: Frihetstorget. Det er store ødeleggelser etter angrepet. Også boligområder i byen skal være angrepet. Minst ti personer er drept og 35 såret etter angrepene i Kharkiv, ifølge Reuters.

Også i byen Kherson, sør i landet, skal det ha pågått harde kamper tirsdag. Videoer viser angrep på en boligblokk.

2. Russisk kolonne nærmet seg Kyiv.

Satellittbilder fra det private amerikanske selskapet Maxar viste angivelig en 64 kilometer lang russisk militærkolonne på vei mot Kyiv.

Maxar Technologies uttaler til CNN at kolonnen består av pansrede kjøretøy, stridsvogner, og kjøretøy som frakter artilleri og logistisk støtte.

Siden invasjonen begynte natt til torsdag, har Russland forsøkt å innta hovedstaden – uten hell.

3. 660.000 på flukt. Mandag kom FN med nye tall: 136 sivile, blant dem 13 barn, var inntil da drept i krigen mellom Ukraina

og Russland. FN mener tallene trolig er mye høyere. Samtidig har ukrainske myndigheter tirsdag gått ut og sagt at 352 sivile skal være drept i krigen hittil. I tillegg er minst 400 sivile såret i krigshandlingene, blant dem 26 barn.

Mer enn 660.000 mennesker har flyktet fra Ukraina til nabolandene, opplyste FNs høykommissær for flyktninger tirsdag. Ifølge FN står vi overfor den største flyktningkrisen i siden århundreskiftet.

Til Norge ankom det 14 flyktninger i forrige uke og ytterligere 19 mandag, opplyser UDI.

4. Zelenskyj holdt tale til EU.

Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj var med på video fra Kyiv da EU-parlamentet tirsdag holdt en ekstraordinær sesjon i Brussel for å diskutere situasjonen.

Zelenskyj advarte EU mot å overlate landet til seg selv i krigen med russerne:

– Uten dere står Ukraina alene. Vi har bevist vår styrke. Vi har vist at vi minst er det samme som dere. Så vis at dere står sammen med oss. Vis at dere ikke vil forlate oss. Vis at dere er europeere, sa han.

Mandag sa presidenten i en tale at han ønsker øyeblikkelig EU-medlemskap for hjemlandet. Senere samme dag undertegnet han en søknad om medlemskap.

EU-kommisjonens leder Ursula von der Leyen sa i helgen at hun ønsker at Ukraina blir medlem.

5. Forhandlingene fortsetter.

Det statlige russiske nyhetsbyrået Tass hevder at nye forhandlinger mellom Russland og Ukraina skal finne sted onsdag.

Dermed fortsetter forhandlingene som begynte i Homjel-regionen sørøst i Hviterussland mandag, ifølge en russisk kilde, skriver Tass.

Møtet mandag varte i drøyt sju timer. Delegasjonene reiste så tilbake til sine respektive hovedsteder. Ukraina sier de krevde umiddelbar våpenhvile og tilbaketrekning av russiske styrker i forhandlingene.

Nyheter Krigen i Ukraina

Når norske våpen sendes til Ukraina, blir Norge en «medkriger»

Norge sender 2000 panservåpen til Ukraina. Øker det faren for russisk maktbruk mot Norge?

Kjetil Hanssen

Den lages på Raufoss og kalles M72. Dette er et våpen som man avfyrrer fra skulderen. Det minner om det som i dagligtale ofte kalles en bazooka.

– Det er våpen som er enkle å ta i bruk, sa forsvarsminister Odd Roger Enoksen mandag kveld.

Nå er 2000 av dem på vei til Ukraina.

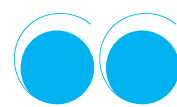
Betyr det at vi nordmenn skal føle oss mer engstelig for russisk maktbruk mot Norge?

Forbud fra 1959. Norge eksporterer normalt ikke våpen til land som er i krig. Vi har siden 1959 hatt et generelt forbud mot det. Statsminister Jonas Gahr Støre argumenterte mandag for et unntak med at Ukraina er «i en ekstraordinær situasjon».

Nå er en debatt i gang om leveransen øker faren for konflikt med Russland.

– **Ikke i krig.** Gro Nystuen sier det i første omgang slik: – Norge er ikke blitt part i konflikten. Norge er ikke i krig. Russland kan ikke invadere Norge fordi vi har levert våpen til Ukraina.

Nystuen er folkerettsekspert og assisterende direktør i Norges institusjon for menneskerettigheter, et offentlig organ. Hun understreker at norske leveranser av våpen til Ukraina ikke gjør at Norge generelt er et legitimt mål for angrep. Derimot er Norge blitt en «medkriger» – en co-belligerent – med forsyningen av lette panservåpen.

Norge er ikke i krig. Russland kan ikke invadere Norge fordi vi har levert våpen til Ukraina.

Gro Nystuen, assisterende direktør i Norges institusjon for menneskerettigheter

Vi har hevet terskelen litt for å be om hjelp, og vi har senket terskelen litt for å bli angrepet

Cecilie Hellestveit, jurist og statsviter ved Folkerettsinstituttet i Oslo

– **Går skillet mellom hjelmer og våpen?**

– Ja. Beskyttelsesutstyr gjør ikke at man regnes som medkriger.

– **Ikke veldig sannsynlig.** – Norske våpenleveranser kan være et mulig mål for russerne. Det gjelder i den grad de kan avskjære dem. I praksis vil det neppe være en mulighet. Vi må anta at Norge ikke har tenkt å frakte våpnene gjennom Russland, sier hun.

– **Hva med et angrep rettet mot norske våpenprodusenter eller Forsvarets logistikkorganisasjon?**

– Det vil jo være en krenkelse av norsk territorium. Det virker ikke veldig sannsynlig med de motreaksjoner det ville utløse, sier Nystuen.

– **Senket terskelen litt.** Cecilie Hellestveit mener Norge risikerer å bli gjort til «en postkasse for

Her lastes kasser inn i et Hercules transportfly som frakter utstyr som skal til Ukraina. Bildet ble tatt mandag. Da sendte Forsvaret av gårde hjelmer, skuddsikre vester, mat og vernemasker. Snart sendes våpen samme vei. Foto: Forsvaret

stormaktene». Det betyr: Hvis Russland vil sende et signal, ligger Norge høvelig til.

- Vi har hevet terskelen litt for å be om hjelp, og vi har senket terskelen litt for å bli angrepet, sier hun.

Hellestveit er jurist og statsviter ved Folkerettsinstituttet i Oslo.

Hun understreker følgende: Norske leveranser av våpen gjør ikke at det er fritt frem for russerne til å angripe Norge. Det gjør ikke Norge til part i krigen.

- Når vi bryter et vilkår for nøytralitet, skal det likevel mindre til for at russerne sier til seg selv at «norske militære enheter har en direkte funksjon. Da kan vi angripe». Vi har eksponert oss selv litt mer, sier Hellestveit.

Jagerflyet i 2015. Hun minner om at Norge har felles grense med Russland og et havterritorium som kan bli viktig fordi vi ligger like ved en av Russlands største militære baser.

- Vi har på en måte lagt ballen hos Putin, sier hun.

Nato har en regel om at et angrep på ett land er et angrep på alle. Artikkel 5 i Natos traktat utløser da krav på militær hjelp fra andre medlemsland.

Hellestveit påpeker imidlertid at dette gjelder store eller «rettsstridige angrep». En slik debatt kom opp i 2015. Da skjøt Nato-medlem Tyrkia ned et russisk jagerfly. Det hadde i 17 sekunder krenket tyrkisk luftrom fra Syria.

- Da var Tyrkia såpass involvert i Syria-konflikten at det ble reist tvil om de kunne utløst artikkel 5 hvis russerne hadde svart på nedskytingen, sier Hellestveit.

EU i ryggen. Hun mener at EU-land i denne situasjonen vil være mer beskyttet enn Norge. Finland har for eksempel også sendt våpen til Ukraina.

- EU har valgt å selv bli involvert gjennom å sende våpen. Brussel har også en rekke sank-

sjoner i ermet som kan ramme russisk økonomi hardt. Brussel kan reagere hvis ett av deres medlemsland blir utsatt for krenkelser. Det samme gjelder ikke uten videre for Norge, sier hun.

- Hvor sannsynlig tror du det er med et russisk angrep mot Norge?

- Ingen kan forutse hva som skjer i denne situasjonen.

- Ingen tvil om Norge. Karsten Friis tror ikke det er særlig sannsynlig. Han er seniorrådgiver ved Norsk utenrikspolitisk institutt og ekspert på sikkerhetspolitikk: - Disse folkerettslige vurderingene er svært viktige. Ikke minst er det viktig at beslutningstagerne har dem med seg.

Friis synes samtidig problemstillingen blir litt vel juridisk.

- Politikken overstyrer jusen litt her. Fra russisk ståsted er det fra før ingen tvil om hvilken side Norge er på, sier han.

De som bidrar med våpen til Ukraina, vil stå ansvarlige dersom disse våpnene brukes under Russlands militæroperasjon

Russlands utenriksdepartement

Tror ikke faren øker. Han minner om at Norge er med i Nato.

- Et forsøk på russisk maktbruk mot Norge vil dermed være rettet mot Nato, sier han.

- Tror du leveransen av norske våpen til Ukraina øker faren for russisk maktbruk mot Norge?

- Det er det jeg ikke tror, sier Friis. Han påpeker at vi er i en situasjon der hele Europa gjør det samme: - Hvis vi må sette en kamp for våre verdier og demokrati opp mot det å pleie et nabo-skap, er det liten tvil om hvor vi faller ned.

Det russiske utenriksdepartementet har advart land som sender våpen til Ukraina.

- De som bidrar med våpen til Ukraina, vil stå ansvarlige dersom disse våpnene brukes under Russlands militæroperasjon, sier departementet ifølge Interfax. Uttalelsen kom etter EUs beslutning om å kjøpe våpen for 4,5 milliarder kroner.